

FI lausuntopyyntö VV

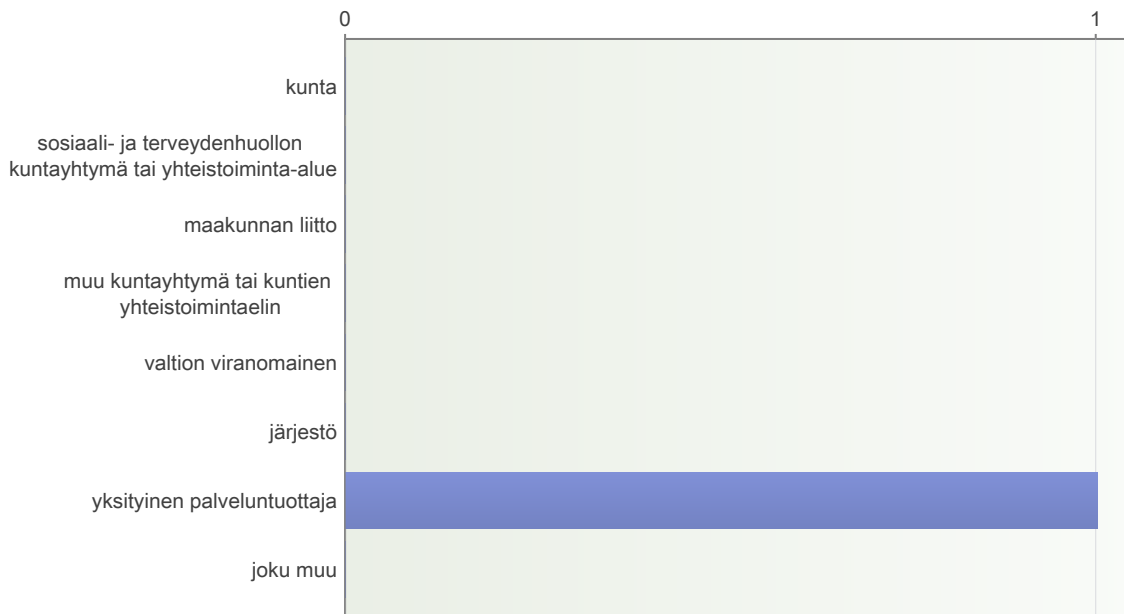
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Fimlab Laboratoriot Oy	Ari Miettinen	ari.miettinen@fimlab.fi		

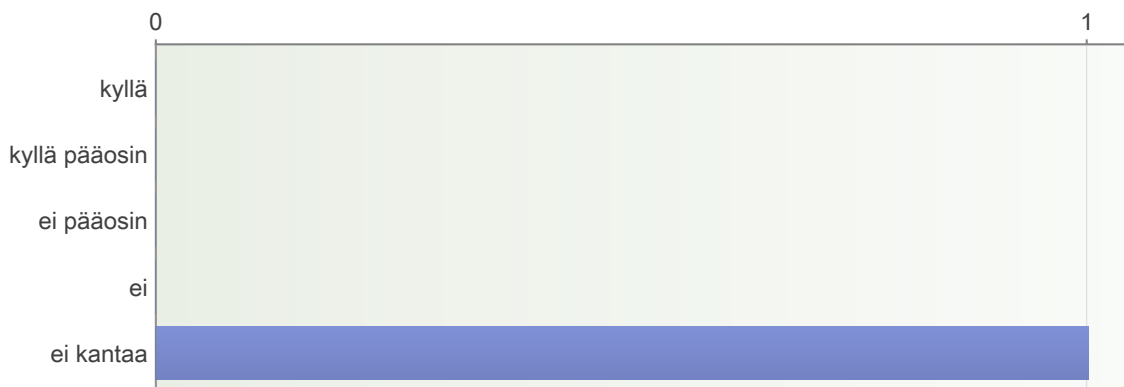
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

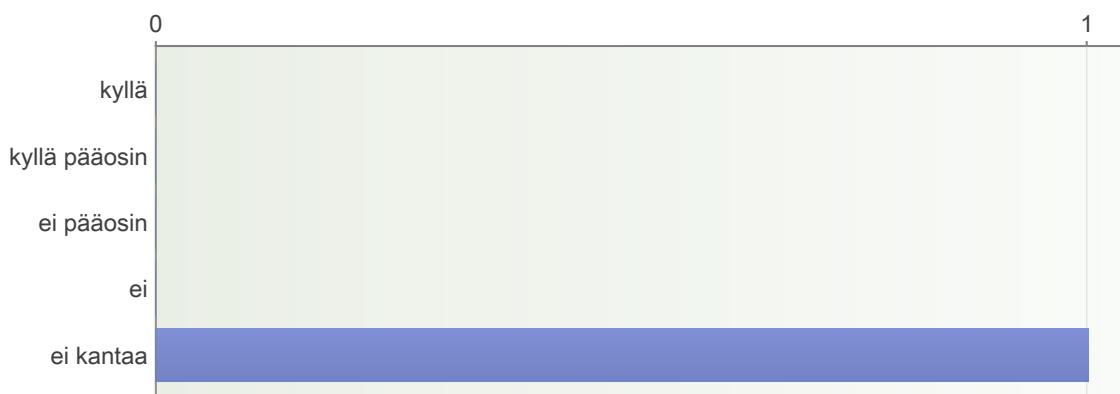

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

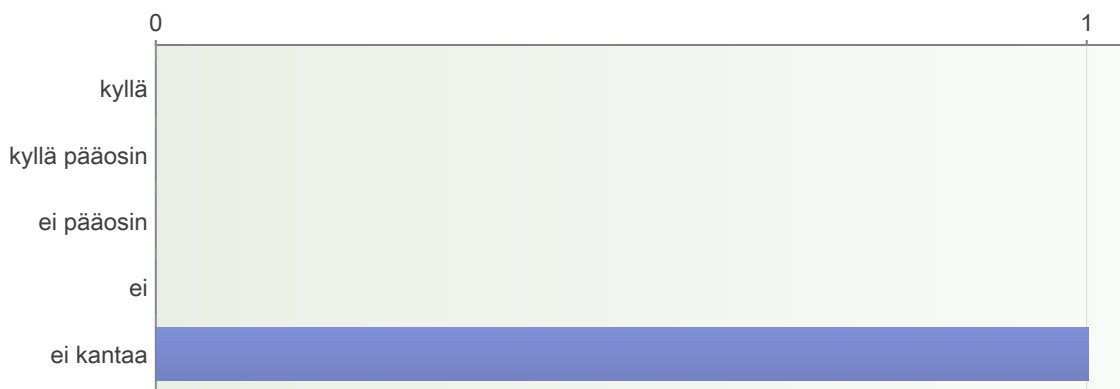

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

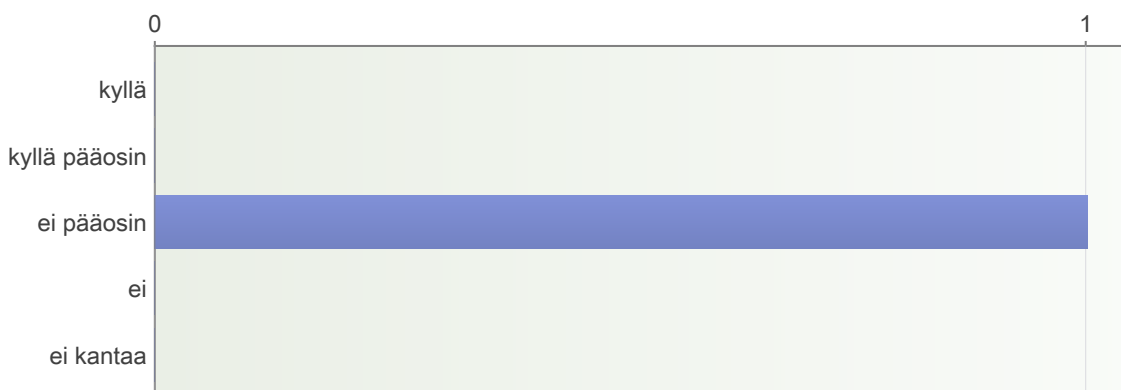

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otamme kantaa asiaan laboratoriopalveluiden näkökulmasta. Uudistuksen säästötavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että valinnanvapaus vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan, rakenteellisiin uudistuksiin, jatkuvaan kehittämiseen ja innovaatioihin.

Näkemyksemme mukaan tällaisia kannusteita tuottajille ja siten terveydenhuollon menokehitystä hillitseviä tehokkuusetuja voi syntyä vain markkinaohjauksen kautta. Koko sote-uudistuksen läpikäyvä ajatus on palveluntuottajien välisen kilpailun lisääminen, ja myös valinnanvapauteen on määrä soveltaa kilpailulakia (48 §).

Tämä huomioon ottaen kiinnitämme huomiota STM:n selvitysmiesraporttiin 2017/6 ”Sairaanhoidolliset tukipalvelut”, jossa on esitetty, että maakuntien diagnostisille palveluyksiköille, silloinkin kun ne on organisoitu maakunnan liikelaitosmuotoisena toimintana, tulisi turvata oikeus tuottaa palvelujaan kilpailuilla markkinoilla toimiville tai suoran valinnanvapauden piiriin kuuluville maakuntien sote-yhtiöille. Tämä tarkoittaa, että diagnostisten palveluiden kohdalla tehtäisiin poikkeus koko muuta maakunnallista terveydenhuoltoa koskevasta yhtiöittämisveloitteesta (40 §) ja samoin kuntalain 126 § mukaisesta yhtiöittämisveloitteesta, joka koskee kuntien toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla.

Uusi sote-markkinoiden rakenne vaikuttaa hankintoihin eri yksiköiden välillä. Näkemyksemme mukaan maakuntalaki olisi erityislaki suhteessa hankintalakiin, eikä sitä voida valinnanvapauden osalta soveltaa hankintalain ohi. Arvioitaessa maakunnan liikelaitoksen oikeutta myydä suoraan palveluita omistamilleen suoran valinnan palveluita tarjoaville sote-yhtiöille on arvioinnin lähtökohdaksi otettava hankintalain 15 §:n mukainen sidosyksikköjä koskeva sääntely. Lisäksi on korostettava kansallisen ja EU-lainsäädännön korostamaa kilpailuneutraaliteettisääntelyä. Sillä pyritään turvaamaan yksityisten ja julkisten toimijoiden tasapuoliset kilpailuedellytykset. Kilpailuneutraaliteetin vastaista on, jos osa markkinatoimijoista nauttii taloudellisista eduista, jotka esimerkiksi lainsäädännön nojalla ulottuvat vain osaan toimijoista (maakunnan omistamien sote-yhtiöiden mahdollisuus hankkia sidosyksikkönä palveluita maakunnan liikelaitokselta).

Kiinnitämme huomiota siihen, että maakunnan sote-yhtiöt eivät myy palveluita maakunnalle vaan tarjoavat palveluitaan kapitaatio-/ suoriteperusteista maksua vastaan yksityisille henkilöille käytännössä rajoittamattomaan markkinaan. Sote-yhtiöt toimivat markkinoilla selkeässä kilpailutilanteessa yksityisten toimijoiden kanssa. Sote-yhtiöllä on nimenomaisesti osakeyhtiömuoto, ja mikäli yhtiö ei onnistu olemaan tehokas, se menee konkurssiin. Näkemyksemme mukaan sote-yhtiöt eivät nykyisten lakiehdotusten valossa sovellu maakunnan sidosyksiköiksi.

Selvitysmiesraportissa esitetty mahdollisuus tuottaa tukipalveluja sote-yhtiöille maakuntien yhteistyösopimukseen perustuvalla toimintamallilla maakuntien liikelaitoksista tarkoittaisi käytännössä sitä, että maakuntien omana toimintana järjestämään laboratoriopalveluun ei kohdistuisi minkäänlaisia kilpailun elementtejä eikä kannusteita tehokkuutta lisääviin rakennemuutoksiin. Fimlab on kolmen maakunnan omistamana yhtiönä toiminut viisi vuotta osakeyhtiönä, ja pidämme maakuntien kokonaisedun vastaisina niitä perusteita, joilla yhtiöittämisveloitetta vastustetaan. Maakuntien liikelaitosten toiminta kilpailuilla markkinoilla vääristäisi toimivan kilpailun edellytyksiä ja estäisi kilpailun syntymistä ja kehittymistä. Tämä johtaisi palvelutuotannon tehottomuuteen, mikä ei ole maakunnan ja sen asukkaiden etujen mukaista.

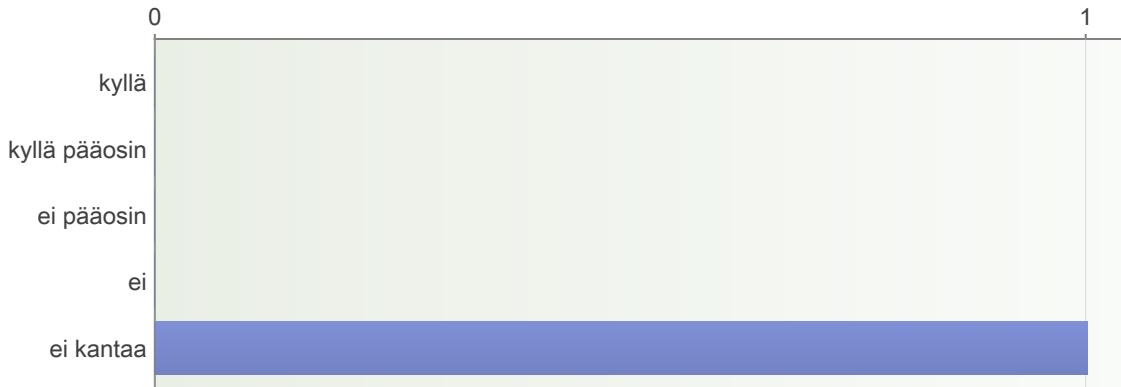
Kiinnitämme huomiota siihen, että julkisomisteiseen laboratoriotoimintaan liittyy edelleen merkittäviä eroja kustannustasossa ja tehostamispotentiaalia, joka tulisi hyödyntää. Tämä edellyttää muutoksia nykyisiin tuotantorakenteisiin ja kilpailun elementtejä. Maakuntia tulisi kannustaa järjestämään tukipalvelunsa markkinaehtoisesti. Yhtiöittämisveloitteesta kilpailuilla markkinoilla toimittaessa ei tulisi tehdä poikkeuksia.

Toimitamme STM:n käyttöön maaliskuun loppuun mennessä muistion edellä mainituista

hankintalainsäädäntöön ja kilpailuneutraliteettiin liittyvistä kysymyksistä.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

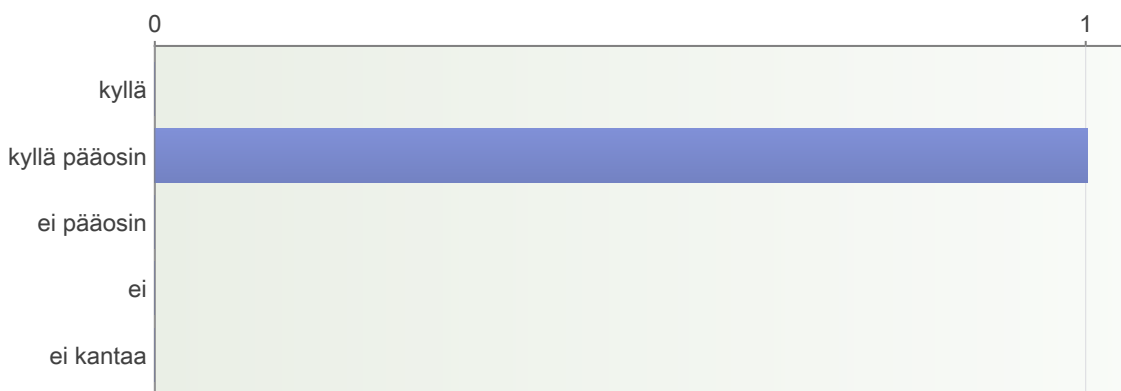

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

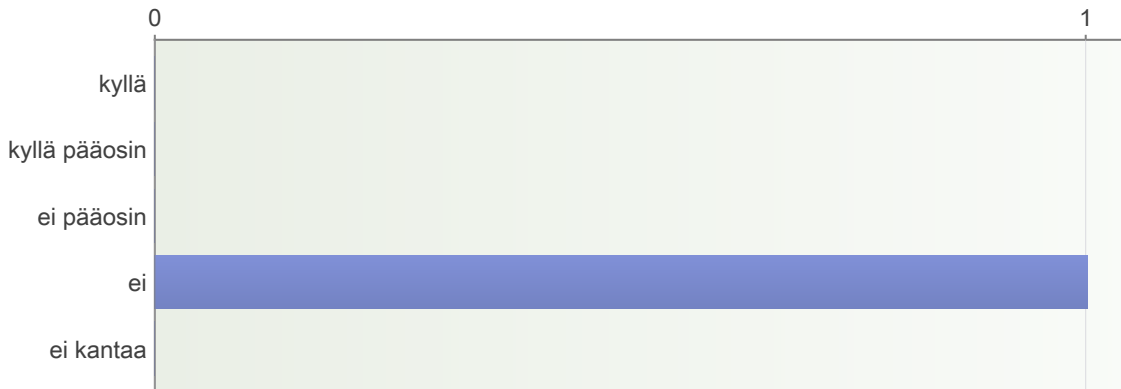
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otamme kantaa asiaan laboratoriopalveluiden näkökulmasta. Tulevaisuuden haasteena näemme mm. digitalisaatiokehityksen, joka edellyttää tuottajilta merkittävää osaamisresurssien kohdentamista kehitystyöhön sekä merkittäviä investointitarpeita. Uudistus voi mahdollistaa rakenteiden muutoksen, osaamisresurssien keskittämisen ja tehokkaamman käytön sekä panostuksen kehittämistoimintaan. Mikäli rakenteet eivät muuttuisi, kehitys olisi hidasta ja omiaan hidastamaan myös muun terveydenhuollon prosessien kehittämistä. ”Maakuntasarjassa painivat” liikelaitosmuotoiset laboratoriot eivät tule menestymään kansainvälistyvässä kilpailussa, vaan niistä muodostuu taakka julkiselle terveydenhuollolle.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvaeluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

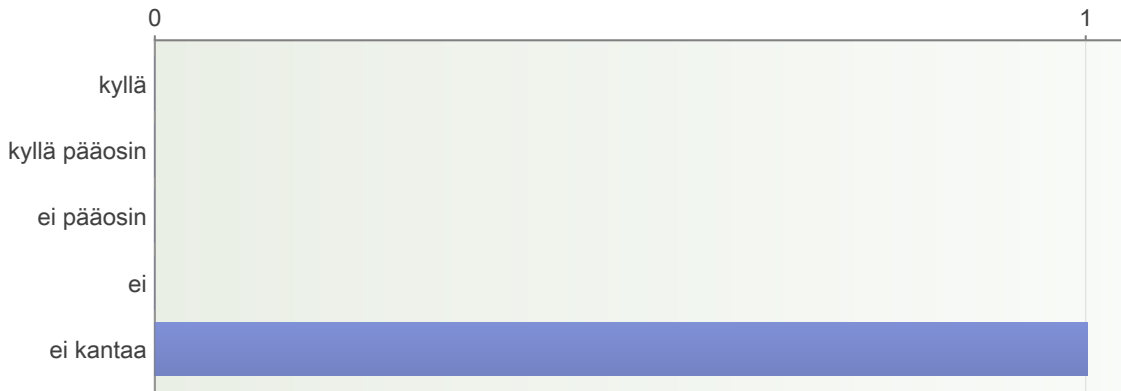
- Kuten edellä kohdassa 5 on todettu, tulisi selkiyttää sitä, että kun maakunta tuottaa diagnostisia palveluja kilpailuilla markkinoille, toiminta tulee järjestää yhtiömuodossa.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

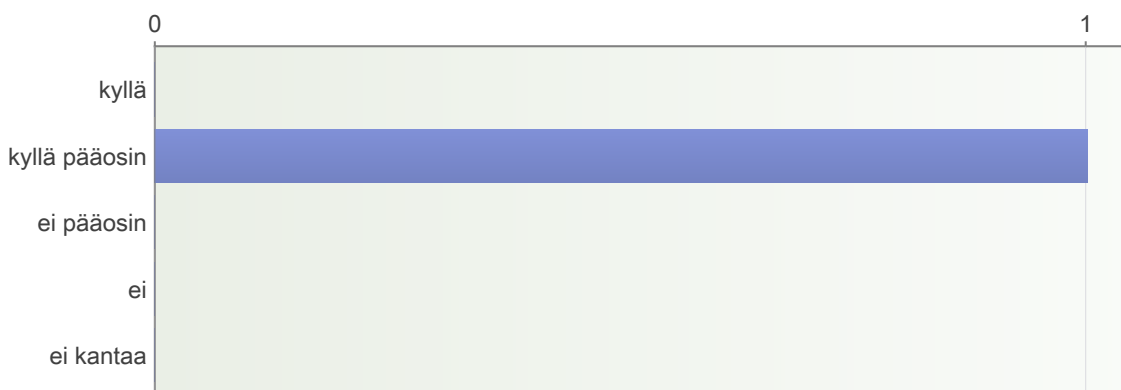

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

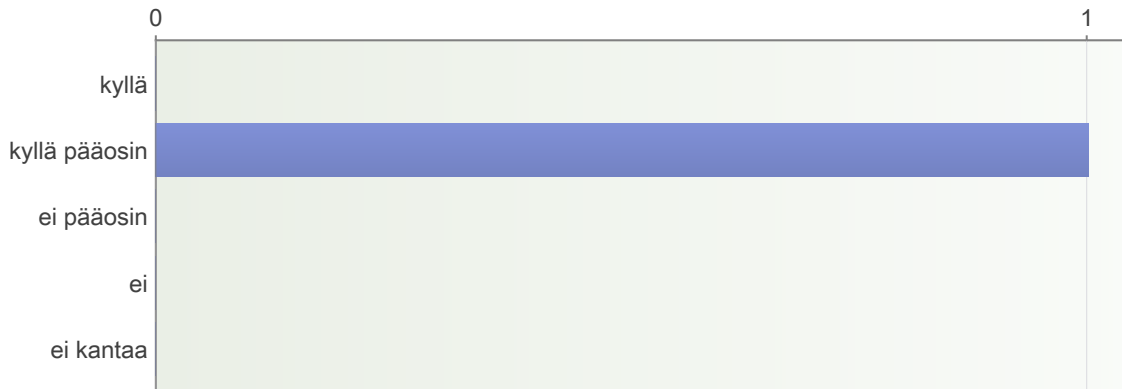

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

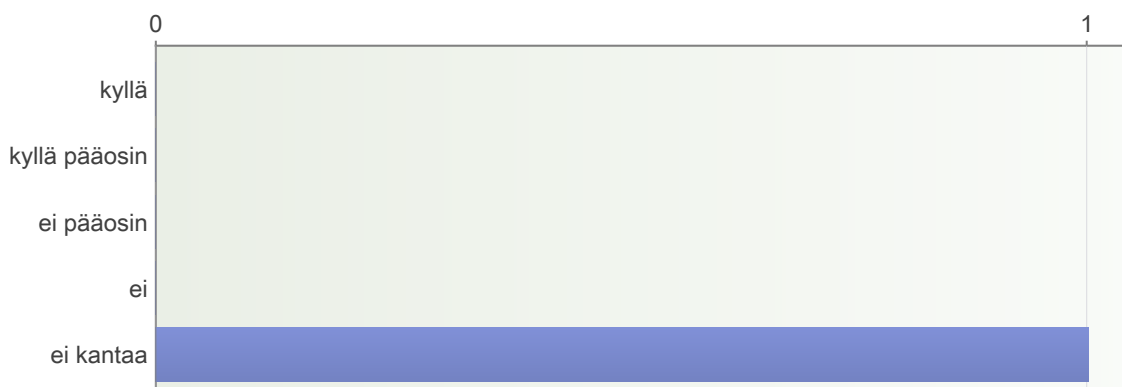
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haluamme tuoda esille, että tietojärjestelmät eivät tällä hetkellä tue kuvatunkaltaista toimintamallia, joka toimiakseen edellyttäisi sitä, että 65 §:ssä kuvatut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut ja maakunnalliset asiakas- ja potilasrekisterit olisivat tuotantokäytössä ja toiminnassa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että palvelun toteuttaminen edellyttää tutkimuspyyntöjen ja -tulosten toimittamista paperilla, kunnes tietojärjestelmät ovat tavoitetasolla. Toimintamallia ei tulisi käynnistää ennen tätä tietoteknistä valmiutta, koska se lisää merkittävästi manuaalista työtä ja kustannuksia nykyiseen toimintamalliin nähden.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

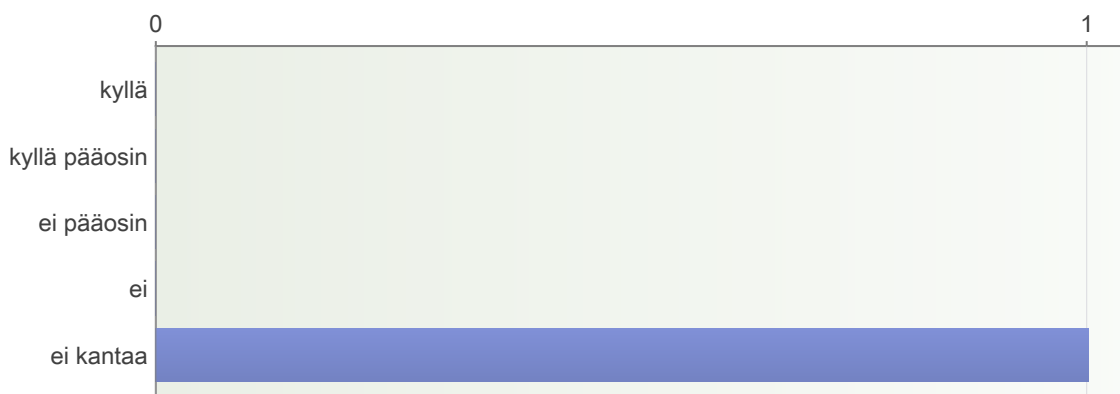

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

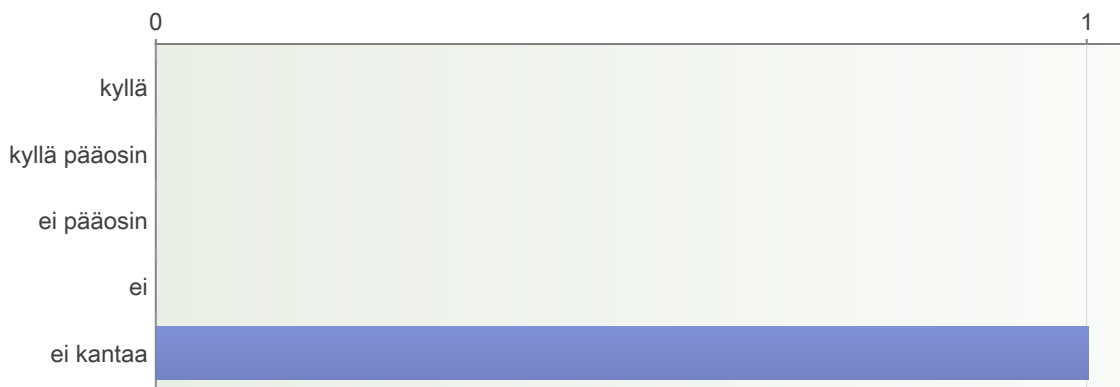

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

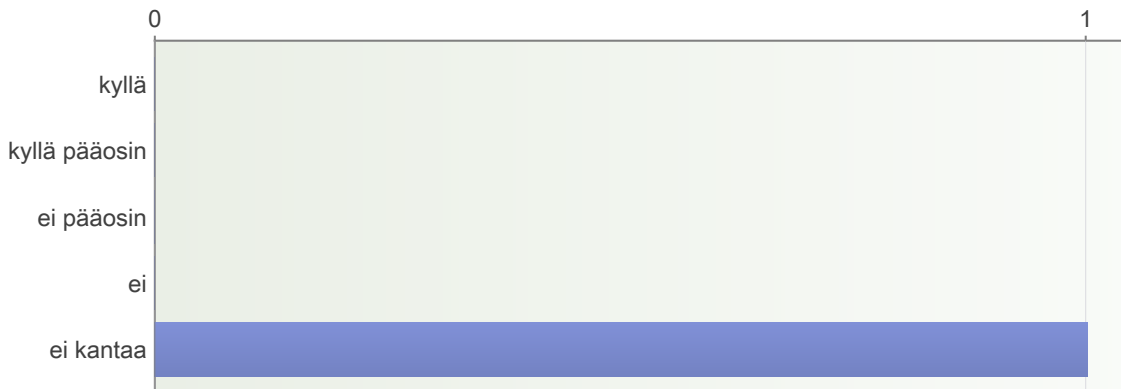

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

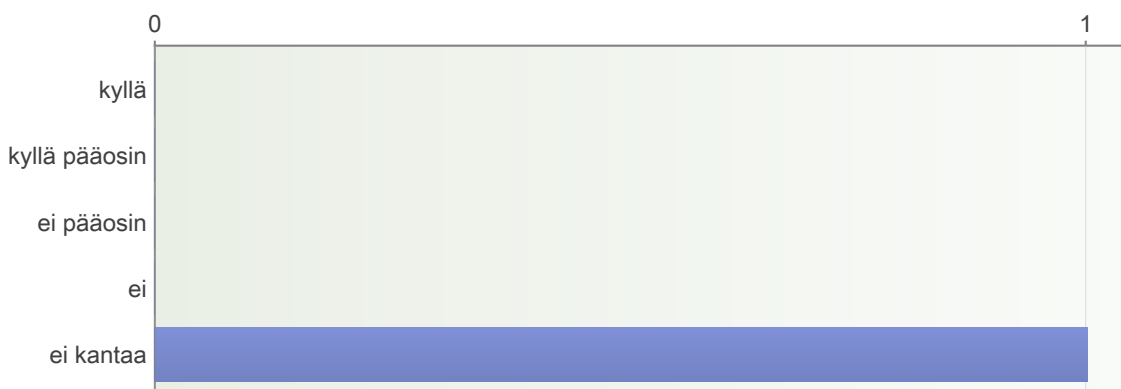

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

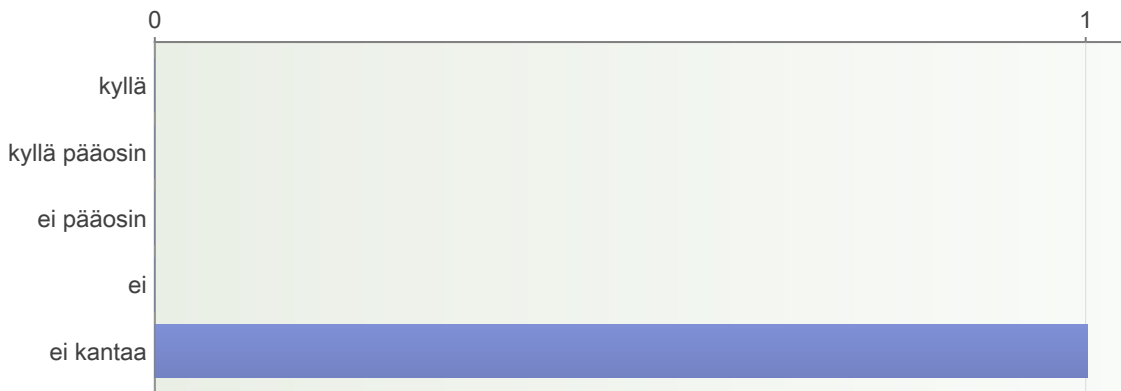
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

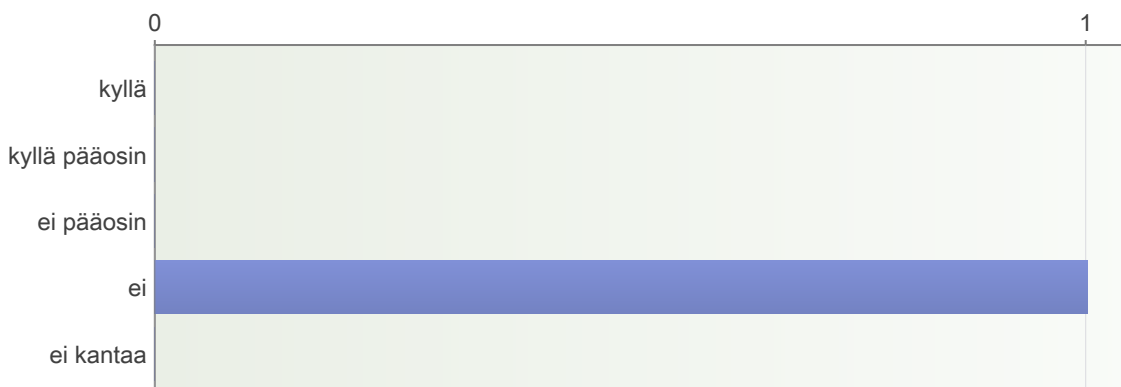

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Otamme kantaa asiaan laboratoriopalveluiden osalta ja normien purkamisen lähtökohdasta.

Yksityisiä ts. yhtiömuotoisia laboratoriopalveluiden tuottajia koskee tällä hetkellä AVI:n toimilupamenettely, Valviran toimilupamenettely sekä mikrobiologisten tutkimusten osalta lisäksi THL:n toimilupamenettely. Kunnallista laboratoriotoimintaa koskee näistä ainoastaan mikrobiologisten laboratorioiden lupamenettely.

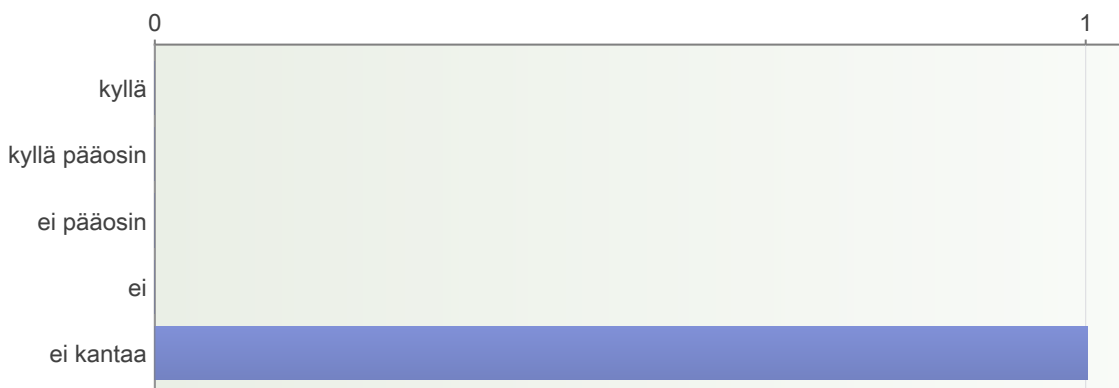
Viranomaisten lupamenettelyt ovat muodollisia, byrokraattisia, toisiinsa nähden päällekkäisiä, ja niiden ongelmana on, että ne eivät millään konkreettisella tavalla edes pyri osoittamaan toimijan pätevyyttä. Menettelyt ovat päällekkäisyyden vuoksi huomattavan työläitä mutta laadun ja pätevyyden osoittamiseksi hyödyttömiä.

Niinpä merkittävät laboratoriopalveluiden tuottajat, jotka haluavat toimia myös kilpailuilla markkinoilla, osoittavat vapaaehtoisesti pätevyytensä akkreditoinnilla kansainvälisen standardin EN ISO/IEC 15189 tai vastaavan mukaisesti.

Kaikki em. viranomaisten lupamenettelyt voitaisiin ja tulisi korvata asettamalla akkreditointi pakolliseksi vaatimukseksi julkista rahoitusta saaville laboratorioille. Mahdolliset erityiset kansalliset viranomaisvaatimukset voitaisiin antaa akkreditointielimen tarkastettavaksi. Maakuntien hyväksyntä voisi siten perustua akkreditointiin.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

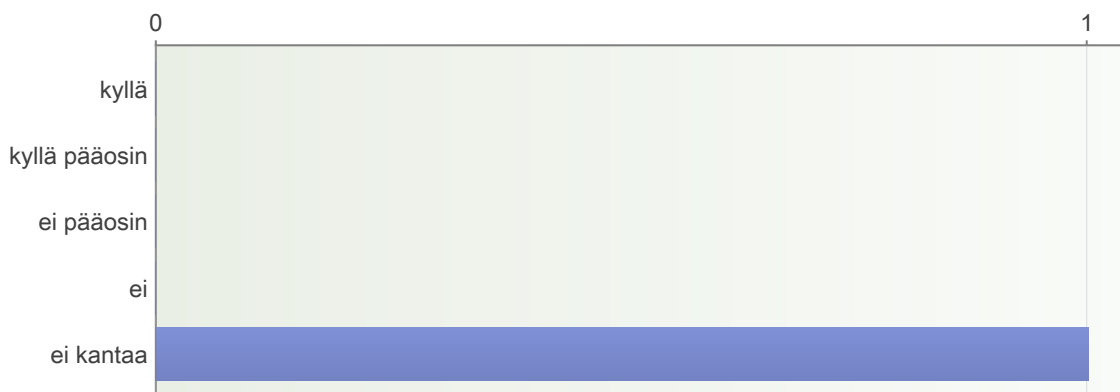

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

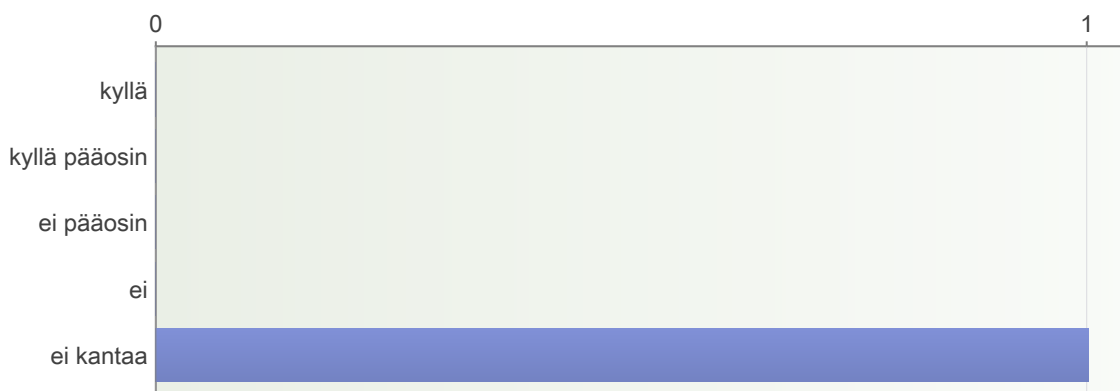
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

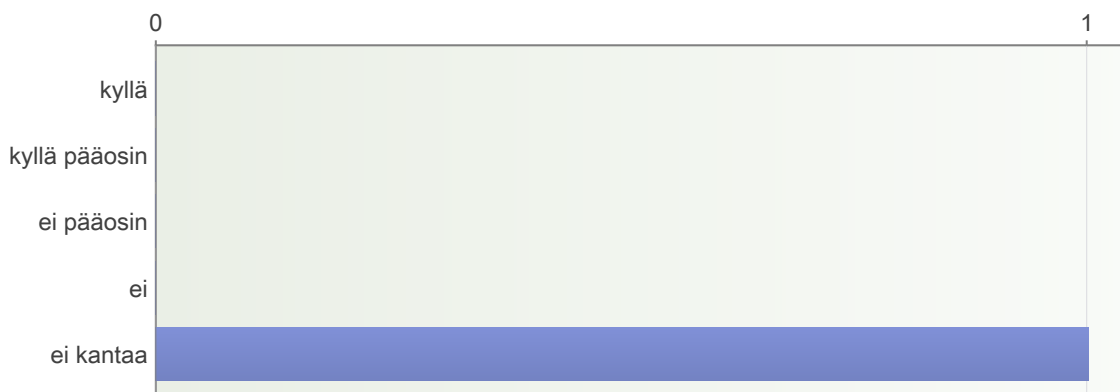

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

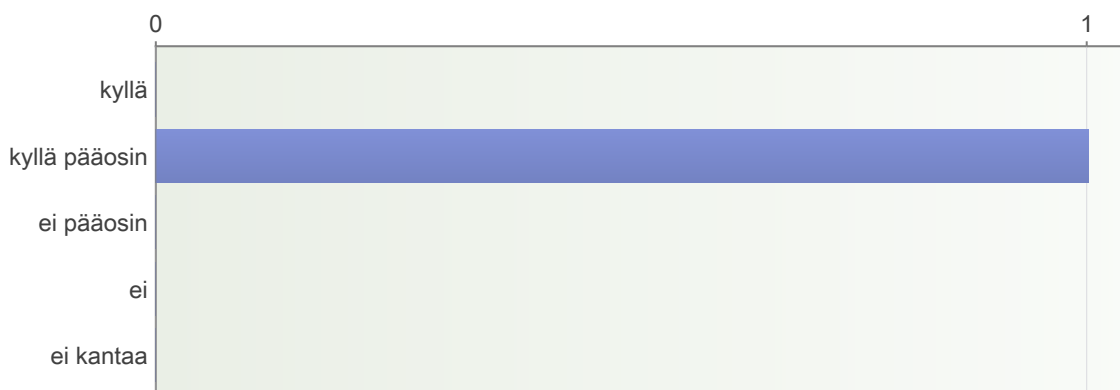

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

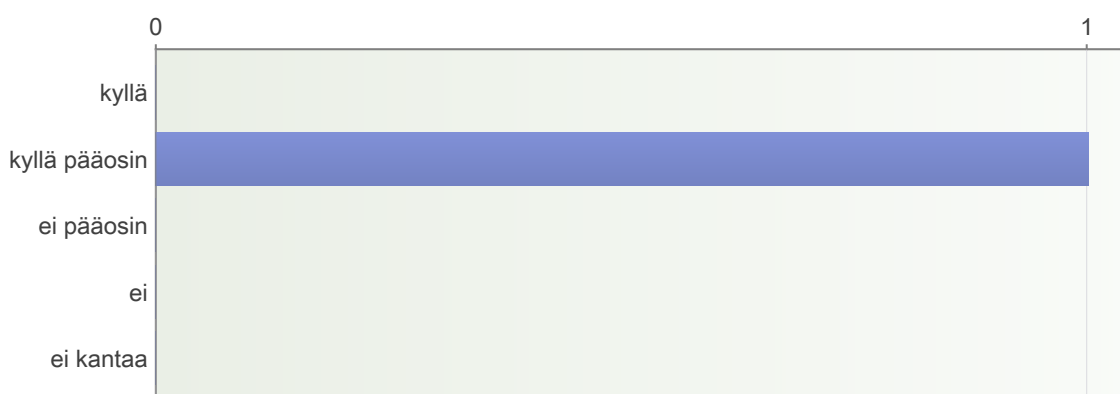

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

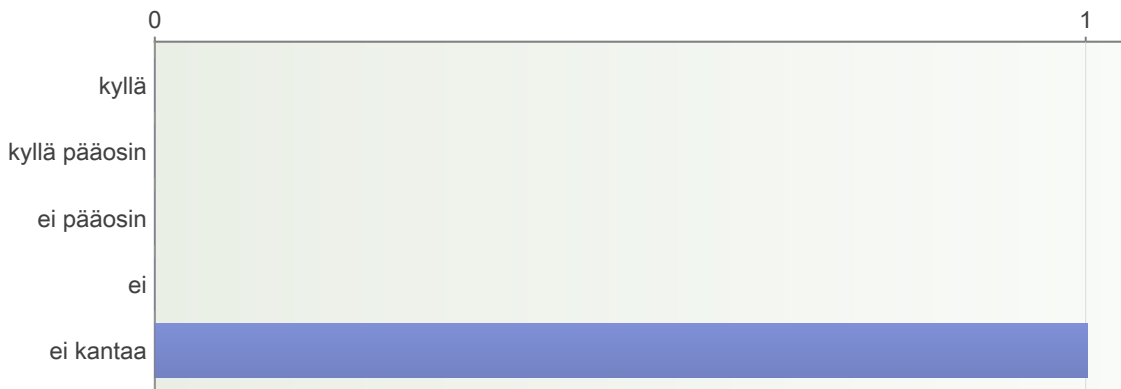
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinnitämme huomiota edellä kohdissa 5 ja 8a mainittuun. Säädöksissä tulisi selkiyttää sitä, että kun maakunta tuottaa diagnostisia palveluja kilpailuille markkinoille, toiminta tulee järjestää yhtiömuodossa.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

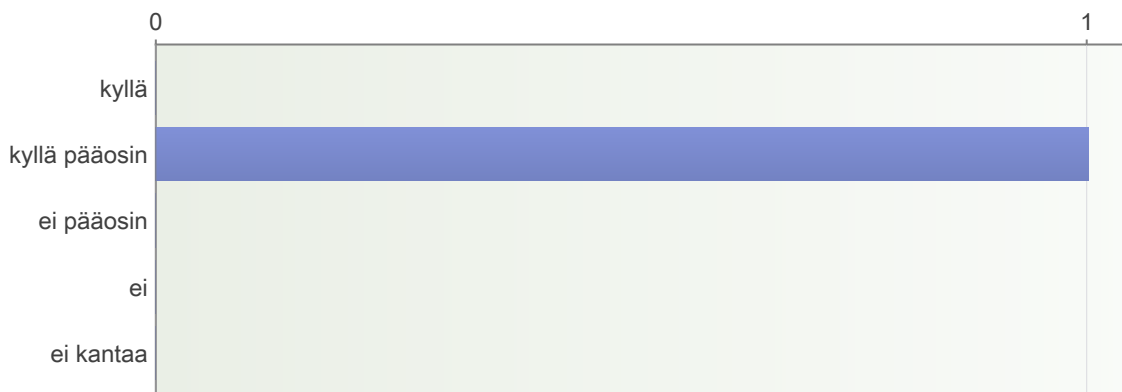

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.